

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

NEWSLETTER

Jaderné energetiky

04/2022

ZPRAVODAJ MPO PRO VÝSTAVBU NOVÝCH JADERNÝCH ZDROJŮ V ČR

PROGRAMOVÉ
PROHLÁŠENÍ VLÁDY
ČR PRO OBLAST
JADERNÉ ENERGETIKY

AKTUALITY/UDÁLOSTI Z
PŘÍPRAVY NOVÝCH
JADERNÝCH ZDROJŮ/
STAV DŮLEŽITÝCH
MILNÍKŮ

TAXONOMIE
EVROPSKÉ KOMISE/
HLUBINNÉ ULOŽIŠTĚ
RADIOAKTIVNÍCH
ODPADŮ

Vážení čtenáři,

od prosince 2021, kdy jsem se ujal funkce Ministra průmyslu a obchodu ČR, byly připraveny a schváleny hlavní teze programového prohlášení vlády České republiky, které v oblasti energetiky vytyčují podporu rozvoje jaderné energetiky a obnovitelných zdrojů s důrazem na energetickou bezpečnost, soběstačnost, klimatické cíle a ekonomicky dostupné dodávky energií.

MPO, pod mým vedením, bude podporovat rozvoj jaderné energetiky, ať už v zajištění dlouhodobého a spolehlivého provozu stávajících jaderných elektráren, tak zejména v oblasti budování nových jaderných zdrojů včetně dořešení koncepce likvidace a ukládání radioaktivního odpadu. Je to jedna z důležitých cest k naplnění klimatických závazků a zajištění dlouhodobé náhrady za emisní zdroje.

Uvedené činnosti jsou v souladu s dlouhodobou energeticko-klimatickou strategií Evropské komise, která považuje jádro a obnovitelné zdroje za „páteř bezuhlíkové evropské energetické soustavy“ a současně zcela zapadají do rámce programu MPO, které do konce roku 2023 připraví aktualizaci Státní energetické koncepce ČR.

Tento newsletter navazuje na předchozí vydání a dává si za cíl podávat Vám hodnotné a aktuální informace o dění v oblasti jaderné energetiky.

Přeji vám příjemné čtení.

Ing. Jozef Síkela,

ministr průmyslu a obchodu

AKTUALITY/UDÁLOSTI

- Dne 9. prosince 2021 české firmy podepsaly v Paříži s francouzskou EDF první memoranda k dostavbě jaderného zdroje v ČR.
- Dne 31. prosince 2021 předložila Komise návrh doplňkového delegovaného aktu k taxonomii, který následně 2. února 2022, po připomínkách členských států včetně ČR schválila (viz níže).
- Dne 1. ledna 2022 nabyl účinnosti zákon č. 367/2021 Sb., o opatřeních k přechodu České republiky k nízkouhlíkové energetice a o změně zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, ve znění pozdějších předpisů
- Dne 13. ledna 2022 české firmy podepsaly na MPO memoranda o spolupráci se společností Westinghouse (nejen) k dostavbě jaderného zdroje v ČR.
- Dne 2. března 2022 přijala vláda ČR kladné stanovisko k zahájení tendru a následně dne 17. března 2022 dalo MPO podle První prováděcí smlouvy investorovi souhlas státu se zapracováním bezpečnostních požadavků do dokumentace na výběr dodavatele nového

jaderného zdroje v lokalitě Dukovany a tímto i souhlas se zahájením tendru.

- Dne 22.března 2022 české firmy podepsaly v Praze s korejskou KHNP memoranda k dostavbě jaderného zdroje v ČR.

PROGRAMOVÉ PROHLÁŠENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY PRO OBLAST JADERNÉ ENERGETIKY

Dne 6.ledna 2022 schválila vláda Petra Fialy finální verzi [Programového prohlášení vlády České republiky](#). Následně i s tímto programovým prohlášením získala vláda důvěru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Znění bodů programového prohlášení pro oblast jaderné energetiky zahrnuje:

- Budeme podporovat rozvoj jaderné energie. Docílíme tak naplnění klimatických závazků a zajištění dlouhodobé náhrady za emisní zdroje.
- V EU budeme prosazovat pro jadernou energetiku rovné podmínky s ostatními nízkouhlíkovými zdroji.
- Podpoříme dlouhodobý provoz stávajících jaderných bloků a výstavbu nového zdroje v Dukovanech pod podmínkou, že ho nebudou stavět ruské ani čínské firmy. Připravíme podklady pro rozhodnutí o dalších blocích ve stávajících jaderných lokalitách Temelín a Dukovany.
- Posílíme výzkum a vývoj a mezinárodní spolupráci v jaderné energetice a připravíme koncepci využití malých modulárních reaktorů v ČR.
- Budeme pokračovat v přípravě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.

STAV DŮLEŽITÝCH MILNÍKŮ V PŘÍPRAVĚ VÝSTAVBY NOVÉHO JADERNÉHO ZDROJE V DUKOVANECH

V návaznosti na souhlas státu dne 17.března 2022 zaslala společnost Elektrárna Dukovany II výzvu k podání nabídky společnostem Électricité de France, Korea Hydro and Nuclear Power Company a Westinghouse Electric Company LLC.

Termín k podání úvodních nabídek pro nový jaderný zdroj EDUII je stanoven do konce listopadu 2022.

Mezi léty 2022–2023/2024 se uskuteční tendr a jednání s dodavateli o nabídkách. Následovat bude výběr a schválení preferovaného dodavatele a podpis smlouvy v roce 2024. Výstavba nového jaderného zdroje se plánuje na rok 2029, uvedení do provozu pak na rok 2036.

- **08/2019** – Ministerstvo životního prostředí vydalo souhlasné závazné stanovisko

k posouzení vlivů provedení záměru na životní prostředí. (05/2018 - Veřejné projednání v Maďarsku, 06/2018 - Veřejné diskuse v Rakousku a v Německu, 06/2018 Veřejné projednání v České republice na zimním stadionu v Třebíči). (SPLNĚNO)

- **07/2020** – Uzavřeno smluvní uspořádání mezi státem a investorem. (SPLNĚNO)
- **07/2020** – Zahájení pre-notifikace veřejné podpory NJZ EDU II, zahájení notifikace předpokládáme ve 2. čtvrtletí 2022.
- **03/2021** – Povolení k umístění dle atomového zákona od SÚJB (SPLNĚNO)
- **04/2021** – Státní autorizace od MPO (SPLNĚNO)
- **06/2021** – EDU II požádala o územní rozhodnutí, územní řízení nyní probíhá

- **06/2021–11/2021** - Fáze bezpečnostního posouzení potenciálních uchazečů (SPLNĚNO)
- **03/2022** – Zahájení tendru (SPLNĚNO)
- **2024** – Předpoklad podpisu smlouvy s vybraným dodavatelem NJZ, podpis Smlouvy o výkupu se státem a rozhodnutí MPO o poskytnutí návratné finanční výpomoci.
- **2024–2029** Předpoklad získání povolení k výstavbě dle (atomového zákona) a stavebního povolení (dle stavebního zákona) a příprava k zahájení stavby
- **2029** – Předpoklad zahájení výstavby nového jaderného zdroje.
- **2036** – Předpoklad uvedení do provozu.

TAXONOMIE A JADERNÁ ENERGETIKA

Elektřina, teplo a vodík z jaderné energie má v EU zelenou – to je jedno z důležitých poselství taxonomie udržitelných financí, která pro orientaci investorů označuje výrobu elektřiny, tepla a vodíku z jaderných elektráren za udržitelnou činnost.

Kolegium komisařů schválilo [delegovaný akt doplňující taxonomii o činnosti v oblasti jaderné energie a zemního plynu](#) 2. února. Jaderná energie je v něm vyzdvížena jako nástroj k zajištění stability elektrizační soustavy vedle obnovitelných zdrojů energie a je potvrzena její dlouhodobá role v rámci dekarbonizace i po roce 2050, což má motivační účinek pro novou výstavbu. Členské státy a Evropský parlament mohou během čtyř měsíců vznést námitku a delegovaný akt tak jako celek odmítnout. Na žádost může být lhůta prodloužena o další dva měsíce. Nebudou-li vzneseny námitky, bude doplňkový akt účinný od 1. ledna 2023.

Nejen označování investic, ale i reportování udržitelnosti portfolia výrobců energií podle souladu s kritérii taxonomie, je hlavním cílem nového rámce udržitelnosti, který má nasměrovat soukromý sektor ke změně svých obchodních modelů a zamezit „greenwashingu“ tak, aby EU dosáhla do roku 2050

klimatické neutrality. Tento závazek potvrdila Evropská rada v prosinci 2019 v souladu s cíli Pařížské dohody.

Samotná kritéria pro šest environmentálních cílů (zmírňování změny klimatu (mitigace); přizpůsobování se změně klimatu; udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů; přechod na oběhové hospodářství; prevence a omezování znečištění; ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů), jsou upravena v delegovaných aktech. Již v dubnu 2021 vydala Evropská komise první „seznam“ screeningových kritérií pro definici, které činnosti podstatně přispívají ke dvěma environmentálním cílům podle nařízení o taxonomii: přizpůsobení se změně klimatu a zmírňování změny klimatu. Balíček obsahoval delegovaný akt týkající se taxonomie EU v oblasti klimatu, směrnice o podávání zpráv o udržitelnosti podniků a šest pozměňujících aktů v přenesené pravomoci o fiduciárních povinnostech a investičním a pojišťovacím poradenství. Kvůli neshodě ve skupině technických expertů (TEG) neobsahoval činnosti v oblasti zemního plynu a jaderné energie.

Jaderná energie byla Evropskou komisí posuzována na základě technické zprávy Společného výzkumného střediska (JRC), které ji technicky hodnotilo s ohledem na kritéria „nepůsobit významnou škodu“ podle nařízení (EU) 2020/852 („nařízení o taxonomii“). Dospělo k závěru, že „neexistuje žádný vědecky podložený důkaz pro to, že jaderná energie poškozuje lidské zdraví nebo životní prostředí více než jiné technologie výroby elektřiny již zahrnuté v taxonomii jako činnosti na podporu zmírňování změny klimatu“. Tuto zprávu pak hodnotily dvě další nezávislé odborné skupiny. ČR souhlasila s návrhem technických screeningových kritérií, uvedeným v příloze 4 technické zprávy JRC a nesouhlasila se zaváděním nově uměle vytvářených požadavků nad rámec současné úpravy EURATOM, MAAE, WENRA, ICRP. Jedním z hlavních požadavků ČR, které se podařilo do finálního textu promítnout, byla udržitelnost využití tepla ze stávajících i nových jaderných zdrojů.

Nakonec se jadernou energii podařilo za nadefinovaných podmínek pro kategorie před – komerční fáze pokročilých technologií, výstavby a provozu nových reaktorů a modifikace současných

reaktorů udržet v taxonomii jako udržitelné činnosti. To lze vnímat jako křehký kompromis v situaci, kdy je ze strany Evropské komise kladen hlavní důraz na zelenou dohodu pro Evropu, ve které jaderná energie nemá speciální místo. Status udržitelnosti je omezen pro jaderné zdroje, které získají povolení k prodloužení provozu do roku 2040 v případě stávajících zdrojů a do roku 2045 pro nové jaderné zdroje. Využívání jaderného paliva odolného proti nehodám bude oproti původnímu návrhu platit od roku 2025 a pouze v případě, že toto palivo získá v EU licenci. Kritéria ale požadují plán pro provoz hlubinného úložiště v roce 2050 v návaznosti na notifikaci investičního záměru Evropské komise, která se vyjádří ve svém postoji. Každé tři roky bude možné díky revizní klauzuli opětovně situaci co do vývoje technologií vyhodnotit, tj. stanovené termíny mohou být přehodnoceny.

Přijatý delegovaný akt bude zapotřebí výhledově zohlednit ve Státní energetické koncepci a Koncepci nakládání s radioaktivními odpady a vyhořelým jaderným palivem v ČR a ev. dotčené legislativě.

STAV PŘÍPRAVY, VÝBĚRU LOKALTY A PLÁNU NA VÝSTAVBU HLUBINNÉHO ÚLOŽIŠTĚ RADIOAKTIVNÍCH ODPADŮ

S vybudováním a provozováním nových jaderných zdrojů, resp. s produkcí dalšího vyhořelého jaderného paliva (VJP) a provozního radioaktivního odpadu (RAO) počítá rovněž Koncepce nakládání s RAO a VJP (dále jen „Koncepce“). Z mezinárodních smluv, úmluv a dohod, mj. o fungování EU vyplývá, že konečnou odpovědnost za zajištění bezpečnosti při nakládání s VJP a RAO nese stát. Pro konečnou likvidaci vysokoaktivních odpadů a VJP po jeho prohlášení za RAO se dlouhodobě ukazuje nejbezpečnějším řešením hlubinné úložiště ve stabilní geologické formaci. Úkolem přípravy takovéto stavby je pověřena Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO), organizační složka státu zřízená Ministerstvem průmyslu a obchodu

v roce 1997. Koncepce s přepracováním VJP vzniklého z provozu energetických reaktorů v ČR nepočítá, i když variantně jej zvažuje. Otázka přepracování VJP může být opodstatněná pro případ prokázání ekonomického nebo bezpečnostního přínosu a směřuje na strategii provozovatele jaderné elektrárny. V současnosti ceny přírodního uranu, resp. náklady na zajištění přední části palivového cyklu implikují ekonomickou nevýhodnost přepracování.

V roce 2020 byly vládou schváleny čtyři potenciálně vhodné lokality pro umístění hlubinného úložiště na základě 13 hodnotících klíčových kritérií, pokrývajících technickou proveditelnost projektu, dlouhodobou bezpečnost a hodnotící vlivy na životní

prostředí. SÚRAO plánuje na těchto vytipovaných lokalitách mj. provést detailní geologickou a hydrogeologickou charakterizaci v režimu výzkumu a průzkumu stanovením tzv. průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry včetně provedení několika hloubkových vrtů, a to vše s cílem vybrat finální umístění pro hlubinné úložiště do konce roku 2030. SÚRAO dále o procesu hodnocení a výběru lokalit transparentně informuje na svých webových stránkách, ve vydávaném občasníku [Zprávy ze Správy](#), či ve sdělovacích prostředcích. SÚRAO i MPO dotčené lokality přizvalo do tzv. lokálních pracovních skupin, které si dávají za cíl zástupce obcí informovat o dalších krocích a za jejich přispění optimalizovat umístění případného povrchového areálu a navazující dopravní infrastrukturu v regionu pro zachování maximálně nerušeného života občanů. Zároveň probíhá příprava zvl. zákona, který posílí práva a roli dotčených obcí v rámci procesu přípravy hlubinného úložiště. Dotčené lokality zasažené

geologickými charakterizačními pracemi v režimu průzkumu a konečná finální lokalita po stanovení chráněného území mají ze zákona nárok na finanční příspěvky, které mohou podpořit technický, společenský a kulturní rozvoj mikroregionu nad rámec nutných investic ze strany státu, a zároveň dojde k rozšíření nabídky nových pracovních míst. V závislosti na velikosti katastru mohou obce očekávat příspěvky v řádech stovek milionů korun do zprovoznění hlubinného úložiště v roce 2065, jak uvádí Koncepce. Bude-li přijat návrh Evropské komise na pravidla taxonomie v oblasti jaderné energetiky (viz výše), lze očekávat úpravu Koncepce tak, aby aktivity spojené s jádrem mohly být vykazovány za udržitelné. Vzhledem k tomu, že budou kritéria každé 3 roky přezkoumávána, bude ČR i nadále usilovat o to, aby požadavek na zprovoznění hlubinného úložiště v r. 2050 byl změněn tak, aby odpovídal reálné potřebě každé členské země.